श्रीमद् भागवत का यह सार
भगवद् भक्ति ही आधार

શ્રી મદ્દ્ભાગવત રસિક કુટુંબ

UG-11.25 - પંચમ સોપાન

स्व धाम प्रस्थान को देखो हो रहे श्री कृष्ण तैयार।
उद्धृत किए उद्धव समक्ष अद्भुत अनमोल उद्गार।।

નારાયણં(ન્) નમસ્કૃત્ય, નરં(ઞ્) ચૈવ નરોત્તમમ્.
દેવીં(મ્) સરસ્વતીં(વ઼ઁ) વ્યાસં(ન્), તતો જયમુદીરયેત્.

નામસઙ્કીર્તનં(યઁ) યસ્ય, સર્વપાપપ્રણાશનમ્.
પ્રણામો દુ:ખશમનસ્, તં(ન્) નમામિ હરિં(મ્) પરમ્.

શ્રીમદ્ભાગવતમહાપુરાણમ્

એકાદશઃ સ્કન્ધઃ

..અથ પઞ્ચવિંશોઽધ્યાયઃ - ૨૫ ..

શ્રીભગવાનુવાચ

ગુણાનામસમિશ્રાણાં(મ્), પુમાન્ યેન યથા ભવેત્ .
તન્મે પુરુષવર્યેદ- મુપધારય શં(મ્)સતઃ .. ૧..

શમો દમસ્તિતિક્ષેક્ષા, તપઃ(સ્) સત્યં(ન્) દયા સ્મૃતિઃ .
તુષ્ટિસ્ત્યાગોઽસ્પૃહા શ્રદ્ધા, હ્રીર્દયાદિઃ(સ્) સ્વનિર્વૃતિઃ .. ૨..

કામ ઈહા મદસ્તૃષ્ણા, સ્તમ્ભ આશીર્ભિદા સુખમ્ .
મદોત્સાહો યશઃ(ફ્) પ્રીતિર્ -હાસ્યં(વ઼ઁ) વીર્યં(મ્) બલોદ્યમઃ .. ૩..

ક્રોધો લોભોઽનૃતં(મ્) હિં(મ્)સા, યાચ્ઞા દમ્ભઃ(ખ્) ક્લમઃ(ખ્) કલિઃ .
શોકમોહૌ વિષાદાર્તી, નિદ્રાઽઽશા ભીરનુદ્યમઃ .. ૪..

સત્ત્વસ્ય રજસશ્ચૈતાસ્- તમસશ્ચાનુપૂર્વશઃ .
વૃત્તયો વર્ણિતપ્રાયાઃ(સ્), સન્નિપાતમથો શૃણુ .. ૫..

સન્નિપાતસ્ત્વહમિતિ, મમેત્યુદ્ધવ યા મતિઃ .
વ્યવહારઃ(સ્) સન્નિપાતો, મનો માત્રેન્દ્રિયાસુભિઃ .. ૬..

ધર્મે ચાર્થે ચ કામે ચ, યદાસૌ પરિનિષ્ઠિતઃ .
ગુણાનાં(મ્) સન્નિકર્ષોઽયં(મ્), શ્રદ્ધારતિધનાવહઃ .. ૭..

પ્રવૃત્તિલક્ષણે નિષ્ઠા, પુમાન્ યર્હિ ગૃહાશ્રમે .
સ્વધર્મે ચાનુતિષ્ઠેત, ગુણાનાં(મ્) સમિતિર્હિ સા .. ૮..

પુરુષં(મ્) સત્ત્વસં(યઁ)યુક્ત-મનુમીયાચ્છમાદિભિઃ .
કામાદિભી રજોયુક્તં(ઙ્), ક્રોધાદ્યૈસ્તમસા યુતમ્ .. ૯..

યદા ભજતિ માં(મ્) ભક્ત્યા, નિરપેક્ષઃ(સ્) સ્વકર્મભિઃ .
તં(મ્) સત્ત્વપ્રકૃતિં(વઁ) વિદ્યાત્, પુરુષં(મ્) સ્ત્રિયમેવ વા .. ૧૦..

યદા આશિષ આશાસ્ય, માં(મ્) ભજેત સ્વકર્મભિઃ .
તં(મ્) રજઃ(ફ્)પ્રકૃતિં(વઁ) વિદ્યાદ્ -ધિં(મ્)સામાશાસ્ય તામસમ્ .. ૧૧..

સત્ત્વં(મ્) રજસ્તમ ઇતિ, ગુણા જીવસ્ય નૈવ મે .
ચિત્તજા યૈસ્તુ ભૂતાનાં(મ્), સજ્જમાનો નિબધ્યતે .. ૧૨..

યદેતરૌ જયેત્ સત્ત્વં(મ્),ભાસ્વરં(વ઼્ઁ) વિશદં(મ્) શિવમ્ .
તદા સુખેન *યુંજ્યેત, ધ*ર્મજ્ઞાનાદિભિઃ(ફ્) પુમાન્ .. ૧૩..

યદા જયેત્તમઃ(સ્) સત્ત્વં(મ્), રજઃ(સ્) સં(ઙ્) ગં(મ્) ભિદા ચલમ્ .
તદા દુઃખેન *યુંજ્યેત, કર્મણા યશસા શ્રિયા .. ૧૪..

યદા જયેદ્ રજઃ(સ્) સત્ત્વં(ન્), તમો મૂઢં(લ઼્ઁ) લયં(ઞ્) જડમ્ .
*યુંજ્યેત શોકમોહાભ્યાં(ન્), *નિદ્રયા હિં(મ્)સયાऽऽશયા .. ૧૫..

યદા ચિત્તં(મ્) પ્રસીદેત, ઇન્દ્રિયાણાં(ઞ્) ચ નિર્વૃતિઃ .
દેહેऽભયં(મ્) મનોऽસં(ઙ્)ગં(ન્), તત્ સત્ત્વં(વ઼્ઁ) *વિદ્ધિ *મત્પદમ્ .. ૧૬..

વિકુર્વન્ ક્રિયયા ચાધી-રનિવૃ*ત્તિશ્ચ ચેતસામ્ .
ગાત્રાસ્વાસ્થ્યં(મ્) મનો ભ્રાન્તં(મ્) રજ એતૈર્નિશામય .. ૧૭..

સીદચ્ચિત્તં(વ઼્ઁ) વિલીયેત, ચેતસો ગ્રહણેऽક્ષમમ્ .
મનો *નષ્ટં(ન્) તમો ગ્લા*નિસ્- ત*મસ્તદુપધારય .. ૧૮..

એધમાને ગુણે સત્ત્વે, દેવાનાં(મ્) બલમેધતે .
અસુરાણાં(ઞ્) ચ રજસિ, ત*મ*સ્યુદ્ધવ *રક્ષસામ્ .. ૧૯..

સત્ત્વાજ્જાગરણં(વ઼્ઁ) *વિદ્યાદ્ રજસા સ્*વપ્નમાદિશેત્ .
*પ્રસ્વાપં(ન્) તમસા *જન્તોસ્ -તુરીયં(ન્)ત્રિષુ *સન્તતમ્ .. ૨૦..

ઉપર્યુપરિ *ગ*ચ્છન્તિ, સત્ત્વે*ન બ્રાહ્મણા જનાઃ .
તમસાધોऽધ આ*મુખ્યાદ્, રજસાન્તરચારિણઃ .. ૨૧..

સત્ત્વે પ્રલીનાઃ(સ્) સ્વર્યાન્તિ, નરલોકં(મ્) રજોલયાઃ .
તમોલયાસ્તુ નિરયં(યૢઁ), યાન્તિ મામેવ નિર્ગુણાઃ .. ૨૨..

મદર્પણં(ન્) નિષ્ફલં(વૢઁ) વા, સાત્ત્વિકં(ન્) નિજકર્મ તત્ .
રાજસં(મ્) ફલસં(ઙ્)કલ્પં(મ્), હિં(મ્)સાપ્રાયાદિ તામસમ્ .. ૨૩..

કૈવલ્યં(મ્) સાત્ત્વિકં(ઞ્) જ્ઞાનં(મ્), રજો વૈકલ્પિકં(ઞ્) ચ યત્ .
પ્રાકૃતં(ન્) તામસં(ઞ્) જ્ઞાનં(મ્), મન્નિષ્ઠં(ન્) નિર્ગુણં(મ્) સ્મૃતમ્ .. ૨૪..

વનં(ન્) તુ સાત્ત્વિકો વાસો, ગ્રામો રાજસ ઉચ્યતે .
તામસં(ન્) દ્યૂતસદનં(મ્) મન્નિકેતં(ન્) તુ નિર્ગુણમ્ .. ૨૫..

સાત્ત્વિકઃ(ખ્) કારકોઽસં(ઙ્) ગી, રાગાન્ધો રાજસઃ(સ્) સ્મૃતઃ .
તામસઃ(સ્) સ્મૃતિવિભ્રષ્ટો, નિર્ગુણો મદપાશ્રયઃ .. ૨૬..

સાત્ત્વિક્યાધ્યાત્મિકી શ્રદ્ધા, કર્મશ્રદ્ધા તુ રાજસી .
તામસ્યધર્મે યા શ્રદ્ધા, મત્સેવાયાં(ન્) તુ નિર્ગુણા .. ૨૭..

પથ્યં(મ્) પૂતમનાયસ્ત-માહાર્યં(મ્) સાત્ત્વિકં(મ્) સ્મૃતમ્ .
રાજસં(ઞ્) ચેન્દ્રિયપ્રેષ્ઠં(ન્), તામસં(ઞ્) ચાર્તિદાશુચિ .. ૨૮..

સાત્ત્વિકં(મ્) સુખમાત્મોત્થં(વૢઁ), વિષયોત્થં(ન્) તુ રાજસમ્ .
તામસં(મ્) મોહદૈન્યોત્થં(ન્), નિર્ગુણં(મ્) મદપાશ્રયમ્ .. ૨૯..

દ્રવ્યં(ન્) દેશઃ(ફ્) ફલં(ઙ્) કાલો, જ્ઞાનં(ઙ્) કર્મ ચ કારકઃ .
શ્રદ્ધાવસ્થાકૃતિર્નિષ્ઠા, ત્રૈગુણ્યઃ(સ્) સર્વ એવ હિ .. ૩૦..

સર્વે ગુણમયા ભાવાઃ(ફ્), પુરુષાવ્યક્તધિષ્ઠિતાઃ .
દૃષ્ટં(મ્) શ્રુતમનુધ્યાતં(મ્) બુદ્ધ્યા વા પુરુષર્ષભ .. ૩૧..

એતાઃ(સ્) સં(મ્)સૃતયઃ(ફ્) પું(મ્)સો, ગુણકર્મનિબન્ધનાઃ .
યેનેમે નિર્જિતાઃ(સ્) સૌમ્ય, ગુણા જીવેન ચિત્તજાઃ .
ભક્તિયોગેન મન્નિષ્ઠો, મદ્ભાવાય પ્રપદ્યતે .. ૩૨..

તસ્માદ્ દેહમિમં(લ્ઁ) લબ્ધ્વા, જ્ઞાનવિજ્ઞાનસમ્ભવમ્ .
ગુણસં(ઙ્)ગં(વ્ઁ) વિનિર્ધૂય, માં(મ્) ભજન્તુ વિચક્ષણાઃ .. ૩૩..

નિઃસં(ઙ્)ગો માં(મ્) ભજેદ્ વિદ્વા- નપ્રમત્તો જિતેન્દ્રિયઃ .
રજસ્તમશ્ચાભિજયેત્, સત્ત્વસં(મ્)સેવયા મુનિઃ .. ૩૪..

સત્ત્વં(ઞ્) ચાભિજયેદ્ યુક્તો, નૈરપેક્ષ્યેણ શાન્તધીઃ .
સમ્પદ્યતે ગુણૈર્મુક્તો, જીવો જીવં(વ્ઁ) વિહાય મામ્ .. ૩૫..

જીવો જીવવિનિર્મુક્તો, ગુણૈશ્ચાશયસમ્ભવૈઃ .
મયૈવ બ્રહ્મણા પૂર્ણો, ન બહિર્નાન્તરશ્ચરેત્ .. ૩૬..

ઇતિ શ્રીમદ્ભાગવતે મહાપુરાણે પારમહં(મ્)સ્યાં(મ્)
સં(મ્)હિતાયામેકાદશસ્કન્ધે પઞ્ચવિં(મ્)શોડધ્યાયઃ .. ૨૫..

ૐ પૂર્ણમદઃ(ફ્) પૂર્ણમિદં(મ્) પૂર્ણાત્પૂર્ણમુદચ્યતે
પૂર્ણસ્ય પૂર્ણમાદાય પૂર્ણમેવાવશિષ્યતે.
ૐ શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ(શ્) શાન્તિઃ